

Monika STENCHLÁKOVÁ

JAZYKOVÝ OBRAZ „BOHA“ V MODERNEJ SLOVENSKEJ HUDBE

The Linguistic Picture of “God” in Modern Slovak Music

Keywords: *religion, God, picture of the world, modern Slovak music*

Contact: *Ostravská univerzita; mon.stenclakova@gmail.com*

Táto kapitola si kladie za cieľ stručne predstaviť problematiku jazykového obrazu sveta z teoretickej roviny, poukázať na prepojenie jazyka, ľudského myslenia a kultúry, a následne aplikovať dané poznatky na vytvorenie jazykového obrazu „Boha“ v modernej slovenskej hudbe, na základe vybraných piesní. Okrajovo načrtneme aj aktuálnu rolu a vnímanie Boha, či viery na Slovensku a ich kultúrny vplyv. Ústrednou témou bude obraz Boha v modernej slovenskej hudbe. Zameriame sa na jednotlivé hudobné žánre a tvorcov od populárnych gospelových a mládežníckych skupín, cez predstaviteľov rapu až po popovú hudbu, poprípade rock. Pokúsime sa priniesť porovnanie vybraných piesní so zameraním na Boha, zanalyzujeme jeho obraz, vnímanie a pozíciu v jednotlivých piesňach.

Aktuálnosť problematiky vidíme hlavne v tom, že téma jazykového obrazu sveta je stále veľmi mladá a populárna v dnešnej jazykovede. Od konca minulého storočia až po súčasnosť, stále viac a viac jazykovedcov báda túto oblasť a prichádzajú na nové poznatky v spoločnom skúmaní jazyka aj na interdisciplinárnej úrovni. Kresťanstvo, cirkev, Boh či otázka viery ako takej je stále dôležitou súčasťou života ľudí na Slovensku – či už sú praktizujúci veriaci rímskokatolíckeho, evanjelického, pravoslávneho, či iného odvetvia kresťanského náboženstva alebo patria do iných cirkví, či náboženstiev. Na druhej strane sa stretávame s obyvateľmi, ktorí kritizujú pozíciu cirkvi, viery ako takej, alebo nepatria k žiadnemu náboženskému vyznaniu.

Ďalším dôvodom, prečo považujeme túto problematiku za prínosnú je fakt, že história a kultúra Slovenska, a tiež väčšina Európy je úzko spätá práve s kresťanským náboženstvom. Ako tvrdí J. Bugár: „Odmietame si uvedomiť, že bez vplyvu náboženstva (najmä kresťanstva) by naša civilizácia vyzerala inak a iné by bolo aj naše chá-

panie dobra a zla. Tým sa vzdávame svojich koreňov a tradícií“ (Bugár 2012: 4–5). Preto považujeme túto tému za aktuálnu a prínosnú v oblasti jazykového obrazu sveta.

V rámci našej hypotézy sme predpokladali, že texty piesní od kresťanských spevákov – gospelové piesne budú vykresľovať entitu Boha z pohľadu zaužívaných vzorov kresťanstva, ako nádej, láska, Boh – vykupiteľ, Boh – otec, a piesne z iných žánrov ako rap, punk budú vytvárať negatívnejší, viac kritický obraz Boha, viery a aj cirkvi.

Jazykový obraz sveta

Centrálnym pojmom v oblasti kognitívnej lingvistiky je jazykový obraz sveta (ďalej JOS), na ktorý sa budeme v tomto príspevku sústrediť. Tento termín sa spája predovšetkým s menami ako J. Bartmiński či R. Tokarski z lingvistickej školy v poľskom Lubline. Spomínaní jazykovedci použili termín JOS koncom 80. rokov minulého storočia v ich článku: *Językowy obraz świata a spójność tekstu*. Avšak, termín JOS bol ekvivalentom z nemeckého *Sprachliches Weltbild*, pochádzajúceho z koncepcie W. Humboldta z 19. storočia, ktorý tvrdil, že v jazyku je zahrnutý špecifický pohľad sveta, vnútorná forma, ktorá sa nachádza na pomedzí medzi jazykom a opisovaným svetom. Následne Humboldtovu koncepciu rozvíjali nemeckí jazykovedci v prvej polovici 20. storočia.

Nezávisle od nemeckých jazykovedcov, podobnej tematike sa venovali aj americkí jazykovedci E. Sapir a B. L. Whorf, ktorí na základe sledovania indiánskych jazykov spozorovali markantné rozdiely v porovnaní s indoeurópskymi jazykmi. Vďaka toľto sledovaniu prišli s hypotézou, že jazyk závisí od kultúry, prostredia a životných podmienok. Tvrdili, že kultúrno-spoločenské podmienky formujú jazyk a ten následne determinuje náš spôsob chápania sveta – *view of the world*, čiže vidíme a vnímame svet cez „okuliare“ nasadené jazykom (Grzegorzycykowa 2001: 162).

Prevažne sa hovorí o „okuliaroch“ nášho materského jazyka, avšak mali by sme vziať do úvahy bilingválnych ľudí, ktorí majú výhodu – vidieť svet v dvojakej verzii, kde je každá koncipovaná inak. Nakoľko odlišne, záleží od toho ako veľmi sú si jazyky vzdialené geograficky a hlavne kultúrne (Vaňková et al. 2005: 50).

JOS môžeme teda rozumieť ako v jazyku uloženú a rôznorodým spôsobom zverbalizovanú interpretáciu skutočnosti, ku ktorej možno prísť na základe zozbierania súdov a výrokov o svete. Na rekonštrukciu sveta do JOS je základným zdrojom gramatický systém jazyka. Ďalším z významných prostriedkov na poznávanie JOS je slovná zásoba, v ktorej sa odrážajú klasifikácie spoločných skúseností, pojmy z existenciálneho, spoločenského a kultúrneho hľadiska. Významným zdrojom sú aj frazeologické jed-

notky. „Prínosné pre výskum je tiež poznanie mechanizmov, ktoré sa uplatňujú pri tvorení nových pomenovaní, pochopenie ich onomaziologického základu (vnútorná forma) a vnútorných vzťahov slov: derivácie, synonymie, opozície“ (Karčová 2014: 226).

Fenomén jazykových konotácií

Uchopenie koncepcie JOS vychádza predovšetkým z chápania sveta priemerného nositeľa jazyka, bežného „naivného“ človeka, poprípade dieťaťa. Častokrát je dané vnímanie v rozpore s vedeckým vnímaním reality. Ako poukazuje aj I. Vaňková, že napríklad veľryba nie je veľká ryba a ani východ či západ slnka, nemajú nič spoločné s pohybom samotného slnka, ale pri pomenovaní vychádzame z naivného pohľadu a úzu nášho materského jazyka (Vaňková 2007: 59).

Fenomén jazykových konotácií je jedným z najťažších aspektov pri štúdiu JOS. Problematiku jazykových konotácií môžeme chápať ako spájanie určitých črt a presvedčení nositeľmi jazyka s pomenovanými javmi. Často majú individuálny charakter alebo závisia na konkrétnom prostredí. Z hľadiska jazykových konotácií existujú dve krajné stanoviská: prvé považuje za konotácie len jazykovo potvrdené asociácie (deriváty, frazémy a pod.), druhá zahŕňa aj znaky potvrdené len textovo, najmä tie, ktoré sa vyskytujú napríklad v poézii či iných tvorivých textoch (Grzegorzcykova 2001: 164).

I. Vaňková pristupuje k otázkam utvárania určitej charakteristiky na základe konotácií (stereotypov / prototypov), podobným spôsobom ako R. Grzegorzcykova, avšak berie do úvahy aj state J. Bartminského a J. Panasiuk a tiež ohľad na český jazyk a dochádza k tomu, že k utvoreniu stereotypov, či konotácií napomáhajú: spôsob pomenovania predmetu, etymológia, motivačné poukazy; vedľajšie (prenesené) významy slov, ktoré bývajú uvedené v slovníkoch; významy derivátov; existencia frazém zhodujúcich sa s vymedzeným rysom; sémantická štruktúra určitých konštatovaní, ktoré vychádzajú zo zaužívaných a očakávaných tvrdení, z niečoho čo prebieha určitým spôsobom, alebo očakávame určité konanie na základe týchto štruktúr. Taktiež ako zdroj zisťovania relevantných konotácií považuje I. Vaňková krátke texty folklórneho charakteru (okrem vetnej frazeológie aj ľudové piesne, hádanky), texty známych hitov, reklám, úryvkov z literatúry či filmov, texty vychádzajúce z historicko-kultúrnych reálií daného jazykového spoločenstva, či novovznikajúce vtipy a anekdoty (Vaňková 2007: 62–63).

Termín konotácia môžeme definovať ako „sprievodné sémantické prvky ktoré sa používateľovi jazyka vybavujú pri istom slove.“¹ Na rozdiel od denotácie, ktorá vyjadruje kognitívny, čiže vecný vzťah; konotácia označuje subjektívnu, resp. afektívnu,

¹ Dostupné z: <https://beliana.sav.sk/heslo/konotacia> (2023-03-23).

morálnu a hodnotiacu zložku chápania významu (napr. keď vezmeme pojem vzdelanie a jeho chápanie pre mladých ľudí všeobecne, pre určitého mladého človeka, pre dospelých, pre ľudí v staršom veku a pod.).

Vlastnosti JOS

Jazykový obraz sveta môžeme charakterizovať s pomocou určitých vlastností, ktoré vymenováva J. Kajfosz. Na neho nadväzuje aj I. Vaňková a ide teda o: heterogénnosť, dynamickosť, výberovosť, axiologickosť, integrálnosť a kontextuálnosť, transcendentnosť.

Ako prvú si rozoberieme heterogénnosť, ktorú môžeme vysvetliť tak, že jazykový obraz sveta nie je jednoliaty – homogénny ale komplikovaný, má veľa rovín chápania, môže sa líšiť teritoriálne prostredníctvom dialektov, sociálne alebo aj podľa komunikačných sfér či umeleckých štýlov. Napríklad JOS na základe vedeckého textu bude značne odlišný od JOS vychádzajúceho z textu umeleckého.

Dynamickosť môžeme chápať ako vývoj JOS-u v priebehu času. Na tento vývoj vplýva viacero faktorov, ako napríklad proces prehodnocovania nášho JOS-u, ktorý sa neustále mení a vyvíja a na druhej strane základ pochádzajúci od našich predkov, ktorý chceme zachovať. Niektoré zmeny prichádzajú z vonkajších faktorov. Napríklad, spoločnosť sa snaží vyvrátiť a vytlačiť z používania niektoré rasistické či xenofóbne stereotypy. Okrem týchto faktorov na dynamiku vývoja vplývajú aj iné jazyky, s ktorými človek prichádza do častého kontaktu alebo modifikácie obrazu sveta prostredníctvom médií a reklamy (Vaňková et al. 2005: 52–53).

Ďalším znakom JOS-u je výberovosť. Každý jazyk na svete má výberový charakter, nakoľko pomenúva realitu typickú pre určitú skupinu ľudí, kde dochádza k výberu a vzniku slovnej zásoby na základe skutočností, potrebných pre dané spoločenstvo, napríklad eskimácke jazyky rozlišujú rôzne druhy snehu na základe jeho kvality, štruktúry či farby. U JOS dochádza teda k výberu – berie do úvahy niektoré aspekty vo väčšej miere a iným naopak nevenuje tak veľkú pozornosť.

Môžeme tvrdiť že JOS je pretkaný hodnotením a istým stupňom zaujatosti autora, čiže je axiologický. Človek má tendenciu vnímať veci určitým spôsobom, ako priaznivé – nepriaznivé, známe – neznáme, príťažlivé – odpudivé a iné. Najvyššou kategóriou je „ľudskosť“, v ktorej sa následne zasa členia opozície ako moje – naše, vlastné – cudzie a ďalšie.

Ďalším znakom je integrálnosť a kontextuálnosť. Na slovo a jeho význam sa môžeme pozrieť z troch základných rovín avšak tieto roviny sa prelínajú a je niekedy ťažké

určiť o ktorú ide. Prvá je slovníková a jazyková definícia slova, ktorá hovorí o význame a spätosti daného slova s inými. Ďalšou rovinou je mimojazyková reflexia danej veci – encyklopedická, vedecká, teoretická. Poslednou, tretou a pre náš príspevok najpodstatnejšou je rovina praktická a pragmatická ktorá hovorí o naivnom, „normálnom“ chápaní sveta. JOS sa v prvom rade orientuje na túto praktickosť a pragmatickosť a až druhotne berie do úvahy ostatné roviny (Vaňková et al. 2005: 54–55).

Posledným, dôležitým znakom JOS na ktorý by sme chceli zamerať našu pozornosť je transcendentnosť a sebareflexia. Transcendentnosť, môžeme chápať ako: „nadskutočnosť, nadzmyselnosť; čo leží za rozumovou a zmyslovou skúsenosťou; nadzmyselné, nadskutočné.“² V jazykovednom ponímaní môžeme transcendentnosť chápať ako tendenciu jazyka prekračovať medze a teda prostredníctvom jazyka, môže aj človek prekračovať svoje vlastné medze. Tieto medze nemôžeme definovať, sú dané našimi ľudskými limitmi avšak aj o tom čo nie je potvrdené zmyslovou alebo telesnou skúsenosťou dokážeme hovoriť vďaka schopnosti „žiť metaforicky (Vaňková et al. 2005: 55–56).

Náboženská situácia nielen na Slovensku

Na Západnú civilizáciu (vrátane nás) malo z pomedzi náboženstiev najväčší vplyv kresťanstvo. Toto náboženstvo je staré viac ako 2000 rokov, avšak výraznejší vplyv na krajiny Západnej civilizácie sa datuje do 5.–6. storočia. Spočiatku bolo kresťanstvo prijaté len ako vonkajšia forma a proces udomácnenia morálnych zásad trval celé storočia.

Civilizačný význam kresťanstva môžeme vidieť napríklad v týchto oblastiach: gramotnosť – mnísi a kňazi v kláštoroch prepisovali a archivovali antické diela; kultivovali pôdu, pestovali plodiny, zaoberali sa chovom a krížením dobytky; cirkev položila základy charitatívnej činnosti už v stredoveku, zakladali nemocnice a sirotince; kresťanská myšlienka rovnosti pred Bohom prispela k zrušeniu otroctva; cirkev podporovala vzdelanosť, zakladali vtedajšie univerzity, pápeži v období renesancie podporovali vedu a umenie, mnísi patrili medzi špičkových vzdelancov svojej doby; kresťanstvo prostredníctvom sviatkov a rituálov prinieslo rytmus, zmysel a poriadok do života ľudí; vnímanie človeka v kresťanstve bolo základom učenia o ľudských a občianskych právach; vďaka kresťanstvu sa Európa už v stredoveku stala jednotným kultúrnym a civilizačným priestorom (Bugár 2012: 9–10).

Ako tvrdí J. Bugár: „Kresťanstvo svojím morálnym učením prispelo k formovaniu morálneho vedomia obyvateľov Európy. Naša predstava o morálke, bez ohľadu na to, či sme veriaci alebo ateisti, je formovaná kresťanským chápaním morálky“ (Bugár

² Dostupné z: <https://slovník.aktuality.sk/slovník-cudzích-slov/?q=transcendentnosť> (2023-03-29).

2012: 9–10). Z toho môžeme rozumieť, že vplyv viery a kresťanského náboženstva je silno zakorenený v Európanoch a teda aj v obyvateľoch Slovenska.

Na základe sčítania ľudu z roku 2021 sa k rímskokatolíckemu náboženskému vyznaniu deklarovalo 56 % obyvateľstva, čo činí 3,04-milióna obyvateľov. Druhou najpočetnejšou skupinou obyvateľov sú obyvatelia hlásiaci sa k evanjelickej cirkvi augsburského vyznania. Ich podiel predstavuje 5,3 % (287-tisíc). Tretie najpočetnejšie náboženské vyznanie predstavujú príslušníci gréckokatolíckej cirkvi (218-tisíc), tvoria 4 % populácie. Ostatné cirkvi a náboženské hnutia získali pod 1%. Naopak, možnosť bez vyznania zvolilo pri sčítaní ľudu až 1,3 milióna ľudí, čo činí 23,8 %.³

Jazykový obraz „Boha“ na konkrétnych príkladoch slovenských piesní

V nasledujúcej časti tejto kapitoly sa pozrieme na vnímanie Boha v modernej slovenskej hudbe. Pokúsime sa zanalyzovať vybrané piesne s religióznou ale aj svetskou tematikou, kde sa vyskytuje entita Boha v akejkoľvek forme. Avšak, chceme sa primárne zamerať na kresťanské vnímanie Boha na vybraných príkladoch a až sekundárne na iné formy náboženstiev, či spirituality ako takej. Pre tento výskum nemožno využívať len jazykovedné poznatky z oblasti kognitívnej lingvistiky ale musíme sa čiastočne uchýliť k interdisciplinárnej kooperácii s ďalšími humanitnými vedami ako sú sociológia, muzikológia, teológia, filozofia, história či antropológia, alebo ich aspoň brať do úvahy pri analýze textov.

Ako v kultúre, aj v hudbe sa náboženské témy a myšlienky objavujú v explicitnej či implicitnej podobe (priamo zobrazené alebo nepriamo, v náznakoch a pod.). „Veľakrát ide len o náznak, napríklad v podobe mravného ponaučenia, symbolu, témy či sentence, ktoré nadobudli funkciu kultúrneho stereotypu či toposu a už sa nepociťujú ako náboženské.“⁴

Ako prvej oblasti, by sme sa chceli venovať ukážkam z oblasti rapu. Rap ako hudobný žáner je spoločnosťou vnímaný ako taký, ktorý odkazuje na nespokojnosť, rebéliu, či nekonvenčnosť. Kľúčovými témami sú prevažne anarchizmus, materializmus, kritika spoločnosti či pokles morálky. V slovenskom rape sa stretávame s náboženským synkretizmom, čo môžeme chápať ako kombinovanie rôznych náboženských tradícií, filozofií a pod. pri utváraní konkrétneho svetonázoru.

³ Štatistický úrad SR. *Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021. Náboženské vyznanie*. Dostupné z: <https://www.scitanie.sk/k-rimskokatolicickemu-vyznaniu-sa-prihlasilo-56-obyvateľov> (2023-03-25).

⁴ Dostupné z: <http://www.musicologica.eu/spiritualita-v-slovenskom-rape-kali-majk-spirit-rytmus-suvereno/> (2023-03-24).

Častokrát sa stretávame s myšlienkami odkazujúcimi na tradíciu kresťanstva (Boha či Ježiša Krista v tradičnom kresťanskom vnímaní) ale tiež s myšlienkami vychádzajúcimi z východných náboženstiev ako sú budhizmus, hinduizmus, taoizmus alebo dokonca aj islam a ich prorok Mohamed. K rapperom, ktorí vo svojej tvorbe zahrňujú tento náboženský synkretizmus a myšlienky z viacerých náboženstiev, či hnutí radíme napríklad Majka Spirita (vlastným menom Michal Dušička) alebo Suverena (vlastným menom Lukáš Lacko).⁵

Od Majka Spirita sme vybrali ukážku z piesne *Boh Jediný*, ktorú sme vybrali práve preto, že z jeho tvorby najviac korešponduje s našou témou a vykresľuje Boha z pohľadu, blízkeho kresťanskému náboženstvu – Boh ako jediný sudca človeka:

Boh jediný môže ma súdiť!
Okrem Boha nikto nemal by súdiť
Boha nikto nemal by súdiť
*Ne, nikto nemal by súdiť, súdiť!*⁶

Okrem rapperov, ktorí v svojej tvorbe kombinujú myšlienky z viacerých náboženstiev máme na scéne aj rapperov, ktorí spomínajú myšlienky, ustálené slovné spojenia a frazémy vychádzajúce z kresťanského náboženstva či tradície a nekombinujú ich s inými náboženskými smermi či filozofiou. Medzi takýchto tvorcov radíme napríklad Rytmusa (vlastným menom Patrik Vrbovský) alebo Kaliho (vlastným menom Koloman Magyary).⁷

Napríklad u Rytmusa odkazy na kresťanstvo vrcholia v piesni *Kral* z rovnomeného albumu a sú monológom rapera s Bohom. Uvádzame krátku ukážku z textu spomínanej piesne:

(...) Boh je cesta ako prežiť v tomto stave (...)
Si všemocný pravdivý záhadný krutý
si cesta si nádej si vesmír pre ľudí
si otec si kráľ ktorého sa nedá chytiť
si vedomie moc ktorá sa dá iba cítiť
si život si slnko si osud si smrť
si nebo si peklo si pánom si smršť

⁵ Dostupné z: <http://www.musicologica.eu/spiritualita-v-slovenskom-rape-kali-majk-spirit-rytmus-suvereno/> (2023-03-24).

⁶ Dušička, M. *Boh jediný* (audiozáznam). Little Beat: Spirit Music s.r.o., 2015.

⁷ Dostupné z: <http://www.musicologica.eu/spiritualita-v-slovenskom-rape-kali-majk-spirit-rytmus-suvereno/> (2023-03-24).

*si začiatok koniec si viera si čas
čo bolo pred Tebou to nevie nikto z nás.*⁸

V tomto texte môžeme pozorovať veľké množstvo konotácií s Bohom, mnohé vychádzajú z Biblie, zo spoločenského úzu či kultúry. Okrem biblických konotácií, ako sú jednoznačne *Boh – otec*, *Boh – všemocný*, *Boh – kráľ* a pod. Môžeme vidieť aj vnímanie Boha ako vyššej sily – *vedomie*, *moc*, *osud* a pod.

Tvorba Suverena ako celok reflektuje primárne príklon k východnej tradícii, ktorú mieša s myšlienkami kresťanstva a hnutia New Age. Tento spirituálny „mix“ je prítomný v celej jeho tvorbe a v takmer každej jeho skladbe. Z kresťanstva sa popri kresťanských toposoch (pravda, ktorá oslobodí, Haleluja, anjeli, babylonská veža, Noemova archa zameriava primárne na topos lásky (Boh – láska). Na ten sa zo všetkých kresťanských myšlienok odvoláva najčastejšie:

*(...) ale aj telo to je flauta, na ktorú hrá Boh,
lebo Boh je láska a láska je Boh.*⁹
(...)
Láska je Boh – Boh je láska.
*Láska je Boh – Boh je láska.*¹⁰

Ako ďalšiu ukážku sme zvolili punkovú skupinu Zónu A – a text piesne *Blbosť*, kde môžeme vidieť obrovskú kritiku cirkvi, vnímanie Boha, ako toho čo nás zatratí, všetko vráti ak sa nebudeme správať určitým spôsobom:

*Kážu, že máme byť pokorní
a že nemáme odvrávať,
že zlo odplácať máme dobrom
a peniaze im venovať.*

V druhej slohe môžeme pozorovať vzdor, nedôveru a silný nesúhlas:

*Tak toto blbosť je a ja
im vôbec neverím a ja
im na toto nenaletím.*

*Vravia, že Boh nám všetko vráti,
že modlitba nám pomôže,
že bez viery nás boh zatratí
a že nás diabol premôže.*¹¹

⁸ Vrbovský, P. *Kral* (audiozáznam). Gitano records: Tvoj Tatko Records/EMI, 2009.

⁹ Lacko, L. *Architekti* (audiozáznam). Baddogz, Emeres, Grimaso, Majestic, 2011.

¹⁰ Lacko, L. *Posolstvo lásky* (audiozáznam). Baddogz, Emeres, Grimaso, Majestic, 2011.

¹¹ Schredl, P. *Blbosť* (audiozáznam). In: Klenoty a odpadky. Inflagranti Records, 2007.

V nasledujúcej časti by sme chceli predstaviť dve piesne od Simy Magušínovej (za slobodna – Sima Martausová), ktorá sa hlási ku kresťanskému náboženstvu a venuje sa gospelovej hudbe. V prvej z vybraných ukážok je zrejmý biblický obraz Boh (v zastúpení Ježiša) – baránok, ktorý sníma hriechy sveta, poskytuje nádej a útechu hriešnemu človeku. Taktiež sa stretávame s obrazom Boh – jeden z nás a zároveň zvyrazňuje jeho výnimočnosť – *vprostred žatvy čistý klas*:

*Baránok, čo hriechy sníma,
v živej vode obmyl si ma,
ak je môj svet príliš malý,
unášaj ma ponad skaly.*

(...)

*Boh a predsa jeden z nás,
vprostred žatvy čistý klas,
čo ochutí túto zem.¹²*

Ako ďalšiu by sme chceli podrobiť analýze pieseň *Nádherný svätý* z debutového albumu *Vyzliecť si človeka* od Simy Magušínovej. Daný album gospelovej speváčky sa nesie v pop-rockovom štýle.¹³ V tejto piesni autorka vytvára obraz vychádzajúci z kresťanstva: *Boh – svätý, Boh – verný*:

*Boh je svätý, je svätý, je svätý...
Do vlastných rúk ber svoj život nie ty,
objíma nás, sme zlomené kvety,
On je nám vždy verný. (...) ¹⁴*

V jednej z nasledujúcich sloh sa stretávame opäť s toposom Boh – láska. Dôležitou hodnotou v každom náboženstve je láska, súcit či milosrdenstvo. Láska nielen v náboženskom slova zmysle by mala byť čistým citom, za ktorý by sme nemali nič očakávať, ani vďaku, ani to, že nám bude opätovaný akýmkoľvek spôsobom. Keď nám na niekom záleží, chceme mu dobre, prajeme si, aby bol šťastný. Sme vo vzťahu k takému človeku tolerantní, dobroprajní, ohľaduplní, vážime si ho. „Láska prináša človeku najväčšie šťastie. Každý vie, že najväčšie šťastie prežíval vtedy, keď bol zamilovaný, keď prestal myslieť na seba a myslel intenzívne na dobro druhého“ (Bugár 2012: 38–39). V náboženskom slova zmysle by však láska nemala byť zameraná len na jednotlivca (partnera, partnerku, dieťa a pod.), ale na všetkých ľudí a predovšetkým na Boha.

¹² Martausová, S. *Baránok* (audiozáznam). In: Len tak sa stíšim (album). Moja Muzika, 2019.

¹³ Dostupné z: <https://lux.sk/produkt/cd/gospel/vyzliecť-si-človeka/> (2023-04-28).

¹⁴ Martausová, S. *Nádherný svätý* (audiozáznam). In: Vyzliecť si človeka. Vydavateľstvo LUX, 2012.

*Láska nemyslí na zlé,
v čo verí viem, že krásne znie,
volaj sa **Láska** a skús ísť
spať do hôr, nech ich pochopíš. (...) ¹⁵*

Summary

This paper introduced the issue of the linguistic picture of the world and related problems such as linguistic connotations; features of the linguistic picture of the world; the significance and contribution of Christianity as the cradle of European culture; religious conditions and statistics in Slovakia. The main goal of the paper was to present the picture of God in modern Slovak music, especially in rap music, punk in comparison to Christian-motivated music on examples of specific texts of selected songs.

Literatúra

- Bartmiński, J.** *Językowe podstawy obrazu świata. Wydanie drugie uzupełnione.* Lublin: Wydawnictwo Marii Curie-Skłodowskiej, 2007.
- Bugár, J.** *Etický význam náboženstva.* Banská Bystrica: Pedagogická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, 2012.
- Grzegorzczkova, R.** *Wprowadzenie do semantyki językoznawczej.* Warszawa: Wydawnictwo naukowe PWN, 2001.
- Karčová, A.** Jazykový obraz sveta – fenomén videnia a zraku a ich axiologický rozmer. In: Ondrejovič, S., Satinská, L., Vrábľová, J. (eds.), *Štefan Peciar a moderná lexicografia. Zborník k 100. výročiu narodenia Štefana Peciara.* Bratislava: Vydavateľstvo SAV, 2014, s. 224–248.
- Vaňková, I.** *Nádoba plná řeči. Člověk, řeč a přirozený svět.* Praha: Karolinum, 2007.
- Vaňková, I., Nebeská, I., Saicová Římalová, L., Šlédrová, J.** *Co na srdci to na jazyku. Kapitoly z kognitivní lingvistiky.* Praha: Karolinum, 2005.

Audiovizuálne zdroje

- Dušíčka, M.** *Boh jediný* (audiozáznam). Little Beat: Spirit Music s.r.o., 2015.
- Vrbovský, P.** *Kral* (audiozáznam). Gitano records: Tvoj Tatko Records/EMI, 2009.

¹⁵ Martausová, S. *Nádherný svätý* (audiozáznam). In: *Vyzliecť si človeka.* Vydavateľstvo LUX, 2012.

- Lacko, L.** *Architekti* (audiozáznam). Baddogz, Emeres, Grimaso, Majestic, 2011.
- Lacko, L.** *Posolstvo lásky* (audiozáznam). Baddogz, Emeres, Grimaso, Majestic, 2011.
- Martausová, S.** *Baránok* (audiozáznam). In: Len tak sa stíšim (album). Moja Muzika, 2019.
- Martausová, S.** *Nádherný svätý* (audiozáznam). In: Vyzliecť si človeka. Vydavateľstvo LUX, 2012.
- Schredl, P.** *Blbosť* (audiozáznam). In: Klenoty a odpadky. Inflagranti Records, 2007.

Elektronické zdroje

- Dostupné z: <http://www.musicologica.eu/spiritualita-v-slovenskom-rape-kali-majk-spirit-rytmus-suvereno/> (2023-03-24).
- Dostupné z: <https://beliana.sav.sk/heslo/konotacia> (2023-03-23).
- Dostupné z: <https://lux.sk/produkt/cd/gospel/vyzliect-si-cloveka/> (2023-04-28).
- Dostupné z: <https://slovník.aktuality.sk/slovník-cudzichslov/?q=transcendentnos%C5%A5> (2023-03-29).
- Dostupné z: <https://www.scitanie.sk/k-rimskokatolicickemu-vyznaniu-sa-prihlasilo-56-obyvateľov> (2023-03-25).
- Štatistický úrad SR. *Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021. Náboženské vyznanie.*

The article is accessible in open access mode under licence CC BY-NC-ND
Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0